

Bezpieczeństwo instytucji finansowych, czyli świat kapitałów okiem tłumacza

mgr Katarzyna Zajda
tłumacz przysięgły języka angielskiego
członek zwyczajny TEPIS
Warszawa 21 października 2018 r.

Spis treści

- Kilka słów o CRD
- Nowa umowa kapitałowa
- CRD w Polsce
- Komitet Bazylejski -> Bazylea III/IV i CRD IV

CRD (Capital Requirement Directive)

została uchwalona przez Parlament Europejski 28 września 2005 r., natomiast jej postanowienia obowiązują państwa członkowskie Unii Europejskiej od 1 stycznia 2007 r.

⚡ warto wiedzieć, że pierwsze prace w ramach Europejskiego Banku Centralnego podjęto już w roku 1988 -> tzw. 1988 Accord (Minimum Capital Requirements for Operational Risk) -> but... no response 😞

CRD Package

➤ Na pakiet przepisów zwanych CRD składają się dwie dyrektywy, które zawierają w sobie wytyczne **Nowej Umowy Kapitałowej** (Bazylei II):

✓ **Dyrektywa 2006/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r.** w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności przez instytucje kredytowe.

✓ **Dyrektywa 2006/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r.** w sprawie adekwatności kapitałowej firm inwestycyjnych i instytucji kredytowych.

➤ Dyrektywy te nowelizują wcześniejsze regulacje: Dyrektywę 2000/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 marca 2000 r. odnoszącą się do podejmowania i prowadzenia działalności kredytowej przez instytucje kredytowe oraz Dyrektywę 93/6/EWG z dnia 15 marca 1993 r. w sprawie adekwatności kapitałowej firm inwestycyjnych i instytucji kredytowych.

CRD Objectives

- wprowadzenie w Unii Europejskiej zaproponowanego w Nowej Umowie Kapitałowej podejścia do obliczania wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka kredytowego i operacyjnego
- podkreślenie konieczności rozwoju metod zarządzania ryzykiem

Oczekiwane skutki podjętych działań:

- lepsza ochrona inwestorów
- wzrost zaufania do instytucji finansowych
- zwiększenie stabilności finansowej i konkurencyjności gospodarki Unii Europejskiej.

Kluczowe terminy

Credit institution	Instytucja kredytowa
means credit institution as defined in point (1) of Article 4(1) of Regulation (EU) No 575/2013;	oznacza instytucję kredytową zdefiniowaną w art. 4 ust. 1 pkt 1) rozporządzenia (UE) nr 575/2013
means an undertaking the business of which is to <u>take</u> deposits or other repayable funds from the public and to <u>grant</u> credits* for its own account	oznacza przedsiębiorstwo, którego działalność polega na przyjmowaniu depozytów lub innych funduszy podlegających zwrotowi od klientów oraz na udzielaniu kredytów na swój własny rachunek
insurance undertaking* (company)	zakład ubezpieczeń

Kluczowe terminy

Investment firm	Firma inwestycyjna
means investment firm as defined in point (2) of Article 4(1) of Regulation (EU) No 575/2013;	oznacza firmę inwestycyjną zdefiniowaną w art. 4 ust. 1 pkt 2) rozporządzenia (UE) nr 575/2013;
means a person as defined in point (1) of Article 4(1) of Directive 2004/39/EC, which is subject to the requirements imposed by that Directive, excluding the following: (a) credit institutions; (b) local firms; (c) firms which are not authorised to provide the ancillary service referred to in point (1) of Section B of Annex I to Directive 2004/39/EC, which provide only one or more of the investment services and activities listed in points 1, 2, 4 and 5 of Section A of Annex I to that Directive, and which are not permitted to hold money or securities belonging to their clients and which for that reason may not at any time place themselves in debt with those clients	oznacza osobę fizyczną lub prawną określone w art. 4 ust. 1 pkt 1 dyrektywy 2004/39/WE, które podlegają wymogom nałożonym tą dyrektywą, z wyjątkiem: a) instytucji kredytowych; b) przedsiębiorstw miejscowych; c) firm, które nie mają zezwolenia na świadczenie usługi dodatkowej , o której mowa w pkt 1 sekcji B załącznika I do dyrektywy 2004/39/WE, i które wykonują wyłącznie jedną lub więcej z usług inwestycyjnych i rodzajów działalności inwestycyjnej wymienionych w pkt 1), 2), 4) i 5) sekcji A załącznika I do wspomnianej dyrektywy i które nie mają zezwolenia na przechowywanie środków pieniężnych ani papierów wartościowych swoich klientów i które z tego powodu nie mogą w żadnym momencie być zadłużone wobec tych klientów;

Kluczowe nowe terminy

Systemic risk	Ryzyko systemowe
means a risk of disruption in the financial system with the potential to have serious negative consequences for the financial system and the real economy	oznacza ryzyko zakłócenia systemu finansowego, które może spowodować poważne negatywne konsekwencje dla systemu finansowego i realnej gospodarki
systemically important institution	instytucja o znaczeniu systemowym
means an EU parent institution, an EU parent financial holding company, an EU parent mixed financial holding company or an institution the failure or malfunction of which could lead to systemic risk;	oznacza unijną instytucję dominującą, unijną dominującą finansową spółką holdingową, unijną dominującą finansową spółką holdingową o działalności mieszanej, albo instytucję, której upadek lub wadliwe funkcjonowanie mogłyby spowodować powstanie ryzyka systemowego (w Polsce np. banki, ubezpieczyciele)

Nowa Umowa Kapitałowa/ New Capital Accord

Nowa Umowa Kapitałowa (*Basel II*) to zrewidowana wersja powstałej w 1988r. Umowy Kapitałowej, dotyczącej struktury oceny adekwatności kapitałowej instytucji finansowych (*Basel I*) opracowana przez Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego (*Basel Committee on Banking Supervision*).

Cele:

- wzmocnienie bezpieczeństwa i stabilności międzynarodowego systemu bankowego
- poprawa sposobu określania wymogów kapitałowych banku w zależności od poziomu ponoszonego ryzyka i rozmiarów prowadzonej działalności, w tym pełniejsze uwzględnienie w określaniu adekwatności kapitałowej **innowacji finansowych**, które pojawiły się w ostatnich latach

Nowa Umowa Kapitałowa/ New Capital Accord

- Nowa Umowa Kapitałowa** (*Basel II*) została opublikowana w czerwcu 2004 r.
- Prace nad tym dokumentem trwały od czerwca 1999 r., kiedy to przedstawiono do konsultacji pierwszy dokument zarysowujący nowe podejście do pomiaru adekwatności kapitałowej.
- Jej nowelizacja nastąpiła w listopadzie 2005 r. i w czerwcu 2006 r.

New Capital Accord – 3 pillars

- **Filar I** – dotyczy szacowania sumy minimalnych wymogów kapitałowych (*minimum capital requirements*) z tytułu **ryzyka kredytowego, rynkowego i operacyjnego**.

Minimalne wymogi kapitałowe opierają się na trzech podstawowych elementach: definicji kapitału regulacyjnego, aktywów ważonych ryzykiem oraz minimalnego wskaźnika relacji kapitału do aktywów ważonych ryzykiem

- **Filar II** – określa podstawową rolę nadzoru bankowego, jaką jest zachęcanie banków do stosowania wewnętrznych modeli szacowania wymogów kapitałowych i ustalenie docelowych kapitałów zgodnych z profilem ryzyka w danym banku oraz wewnętrznymi technikami kontroli ryzyka
- **Filar III** – zobowiązuje banki do zachowania odpowiedniej dyscypliny rynkowej, upoważniając je do ujawniania informacji na temat ich profilu ryzyka oraz poziomu kapitalizacji.

Nowa Umowa Kapitałowa/ New Capital Accord

3 PILLARS

→ **minimum capital requirements**

→ **supervisory review process**

→ **effective market discipline**

Kluczowe nowe terminy

regulatory capital	kapitał regulacyjny
the amount of capital maintained by the institution, subdivided as follows:	wysokość kapitału utrzymywanego przez instytucję, w rozbiciu na następujące pozycje:
(i) Common Equity Tier 1 capital,	(i) kapitał podstawowy Tier I,
(ii) Additional Tier 1 capital,	(ii) kapitał dodatkowy Tier I,
(iii) Tier 2 capital;	(iii) kapitał Tier II;
Innymi słowy: kapitał regulacyjny (fundusze własne) dzieli się na trzy kategorie: kapitał podstawowy, kapitał uzupełniający oraz kapitał II kategorii.	

Kluczowe nowe terminy

risk profile (institution/ counterparty)	profil ryzyka (instytucja/kontrahent)
risk-weighted assets	aktywa ważone ryzykiem
Minimum Capital to Risk (Weighted) Assets Ratio (CRAR)	minimalny wskaźnik relacji kapitału do aktywów ważonych ryzykiem
capital requirement estimation/quantification	szacowanie wymogów kapitałowych
establishing / determining ultimate (risk-matching) capital	ustalenie docelowych kapitałów (zgodnych z profilem ryzyka)
internal risk control techniques	wewnętrzne techniki kontroli ryzyka

Kluczowe nowe terminy

financial conglomerate	konglomerat finansowy
overreliance on external ratings	nadmierne poleganie na zewnętrznych ratingach
weaknesses in corporate governance	słabości systemu ładu korporacyjnego
underlying credit risk	bazowe ryzyko kredytowe
risk-sensitive framework/ approach	podejście oparte na ryzyku
capitalisation	poziom kapitalizacji
qualifying holdings in a credit institution acquisition	nabycie znaczących pakietów akcji instytucji kredytowych

Kluczowe nowe terminy

restrictions on distributions in connection with / under capital	ograniczenia dotyczące wypłat z tytułu kapitału
capital conservation plan	plan ochrony kapitału
responsibility	odpowiedzialność
on-the-spot verifications	weryfikacje na miejscu
information disclosure	ujawnianie informacji
breach	naruszenie
specific publication requirements	szczegółne wymogi dotyczące publikacji

Kluczowe nowe terminy – kapitał wewnętrzny

internal capital	kapitał wewnętrzny
Institutions shall have in place sound, effective and complete strategies and processes to assess and maintain on an ongoing basis the amounts, types and distribution of internal capital that they consider adequate to cover the nature and level of the risks to <u>which they are or might be exposed</u> .	Instytucje posiadają prawidłowe, skuteczne i kompletne strategie i procedury służące do oceny i stałego utrzymywania kwoty, rodzaju i struktury kapitału wewnętrznego , które uważają za odpowiednie do zabezpieczenia rodzaju i skali ryzyka, <u>na które są lub mogą być narażone</u> .
These strategies and processes shall be subject to regular internal review to ensure that they remain comprehensive and proportionate to the nature, scale and complexity of the activities of the institution concerned.	Wspomniane strategie i procedury są poddawane regularnym przeglądom wewnętrznym, których zadaniem jest zapewnienie utrzymania kompleksowości tych strategii i procedur oraz ich proporcjonalności w stosunku do charakteru, skali i złożoności działalności danej instytucji.

Kluczowe nowe terminy – bufory kapitałowe

capital buffers	bufory kapitałowe
capital conservation and most especially countercyclical buffers are meant to attenuate the risk of pro-cyclicality and the risk of excessive leverage	działania służące ochronie kapitału, a szczególnie bufory antycykliczne mają na celu zmniejszenie ryzyka procykliczności oraz ryzyka nadmiernej dźwigni
capital conservation buffer	bufor zabezpieczający
means the own funds that an institution is required to maintain	oznacza fundusze własne, do utrzymywania których jest zobowiązana instytucja
combined buffer requirement	łączy wymóg w zakresie buforów
means the total Common Equity Tier 1 capital required to meet the requirement for the Capital Conservation Buffer extended by an institution specific Countercyclical Capital Buffer if more than 0% of risk weighted assets	oznacza łączny kapitał podstawowy Tier I, który jest wymagany do pokrycia wymaganego bufora zabezpieczającego oraz specyficznego dla instytucji bufora antycyklicznego, jeżeli jego poziom jest wyższy niż 0 % aktywów ważonych ryzykiem

CRD w Polsce

Na podstawie nowo uchwalonych dyrektyw unijnych (**Dyrektywy 2006/48/WE i 2006/49/WE**) w Polsce powstały projekty aktów prawnych regulujących nowy sposób zarządzania ryzykiem bankowym.

Były to:

- projekt nowelizacji ustawy Prawo bankowe i projekty uchwał Komisji Nadzoru Bankowego

Konsultacje w tej sprawie odbywały się w latach 2005-2006, zaś nad organizacją całego przedsięwzięcia czuwał Główny Inspektor Nadzoru Bankowego (obecnie Komisja Nadzoru Finansowego) i Związek Banków Polskich.

- W efekcie dyrektywy zostały ostatecznie wdrożone do polskiego prawa poprzez **nowelizację 26 stycznia 2007 r. ustawy Prawo bankowe i uchwały Komisji Nadzoru Bankowego z 13 marca 2007 r.**

Regulacje te obowiązują od **1 kwietnia 2007 r. (metody proste - standardowa oraz metoda wewnętrznych ratingów)** oraz od **1 stycznia 2008 r. (metody zaawansowane)**.

Kluczowe nowe terminy – metody oceny kapitału

Metoda prosta (standardowa oraz metoda wewnętrznych ratingów)	Metoda zaawansowana
Metoda wskaźnika bazowego (Basic Indicator Approach – BIA)	Metody Wewnętrznych Ratingów (Internal Ratings-Based Approach IRB)
Metoda standardowa (Standardised Approach – TSA)	
Alternatywna metoda standardowa (Alternative Standardised Approach - ASA)	przypisanie wag ryzyka dla kredytów specjalistycznych według podejścia pogrupowania (Risk-weighting for specialised lending by slotting approach)

Komitety Bazylejski -> Bazylea III/IV i CRD IV

Single rule book:

- maksymalne ujednolicenie przepisów CRD w celu stosowania przez instytucje finansowe tych samych reguł we wszystkich krajach członkowskich,
- miała określać nie, jak dotychczas, wymogi minimalne lecz wymogi maksymalne
- wydana na podstawie wydzielonych z przepisów Dyrektywy CRD tzw. Regulation.

Regulation:

- bezpośrednio stosowane (bez konieczności implementacji do przepisów krajowych) rozporządzenie unijne regulujące kwestie:
 - ☐ minimalnych wymogów kapitałowych
 - ☐ płynności płatniczej
 - ☐ bufora konserwacyjnego
 - ☐ dużych zaangażowań

Komitety Bazylejski -> Bazylea III/IV i CRD IV

Fundusze własne 1/2

Komitety bazylejski – Common Equity Tier 1 (CET1), wzmocnienie odporności banków na ryzyko (kapitał wysokiej jakości):

- fundusze własne – *common equity*
- dodatkowe pozycje, które mogą być uznane za kapitał – *additional going-concern capital*
- zysk zatrzymany – *retained earnings*
- Tier 1 – akcje zwykłe oraz zyski zatrzymane

Komitet Bazylejski -> Bazylea III/IV i CRD IV

Fundusze własne 2/2

Filtry ostrożnościowe (*prudential filters*):

- udziały mniejszościowe (udziały *niesprawujące* kontroli, tzw. *minority interests*)
- podatki odroczone – *deffered taxes*
- wartości niematerialne i prawne – *goodwill*
- inwestycje w akcje własne – *treasury stocks*
- inwestycje w kapitały instytucji, które nie podlegają konsolidacji – *non-consolidated investments*
- oczekiwane straty – *expected losses*
- skumulowane zyski i straty – *accumulated profit and loss*

Komitet Bazylejski -> Bazylea III/IV i CRD IV

Płynność

- wskaźnik płynności krótkoterminowej - LCR (*liquidity coverage ratio*) – relacja aktywów płynnych do wypływów netto
 - ✓ miara typu „horyzont przeżycia”- posiadany zapas aktywów płynnych oraz wysokiej jakości należności ma pozwolić na pokrycie odpływu środków w ciągu 30 dni – *survival horizon*
 - ✓ wskaźnik obliczany przy założeniu wystąpienia sytuacji kryzysowej – *acute stress scenario* *
- wskaźnik płynności długoterminowej - NSFR (*net stable funding ratio*) – relacja funduszy własnych i obcych stabilnych do aktywów niepłynnych i o ograniczonej płynności obliczany przy założeniu wystąpienia sytuacji kryzysowej – *under conditions of extended stress* *

Kluczowe nowe terminy

Loan to Value / Insurance to Value	relacja wartości udzielonego kredytu/ pożyczki do wartości zabezpieczenia/ realna wartość ubezpieczenia
expected loss	oczekiwana strata
default	niewykonanie zobowiązania/ nieprzedłużenia umowy ubez./ wypłaty odszkodowania
Probability of Default / PD	prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania
Loss Given Default	proporcja ekspozycji kredytowej/ ubezpieczeniowej, która zostanie utracona w przypadku niewykonania zobowiązania
Exposure at Default	wartość ekspozycji kredytowej/ ubezpieczeniowej w momencie niewykonania zobowiązania
Value at Risk	wartość zagrożona
days past due (DPD)	przeterminowanie należności kredytowej/ wierzytelności ubezpieczeniowej (w dniach)

Dziękuję 😊

mgr Katarzyna Zajda
 tłumacz przysięgły języka angielskiego
 członek zwyczajny TEPIS
 Warszawa 21 października 2018 r.